

PRITARTA

Kauno miesto savivaldybės tarybos
2019 m. liepos 23 d.
sprendimu Nr. T-350

PATVIRTINTA

Kauno Vaišvydavos pagrindinės
mokyklos direktoriaus
2019 m. rugsėjo 2 d.
įsakymu Nr. V-40

KAUNO VAIŠVYDAVOS PAGRINDINĖS MOKYKLOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Duomenys apie įstaigą, įstaigos teikiamos paslaugos

Švietimo tiekėjo pavadinimas - Kauno Vaišvydavos pagrindinė mokykla

Teisinė forma ir priklausomybė – savivaldybės biudžetinė įstaiga

Grupė - bendrojo ugdymo ir neformaliojo švietimo mokykla

Tipas - pagrindinė mokykla-daugiafunkcis centras

Adresas - Vaišvydo g. 28, LT- 45486 Kaunas

Elektroninis paštas - vaisvydavosvm@vaisvydava.kaunas.lm.lt

Elektroninė svetainė - <https://www.vaisvydava.kaunas.lm.lt>

Kodas - 191090994

Pagrindinė veiklos sritis - švietimas

Rūšis - ikimokyklinis, priešmokyklinis, pradinis, pagrindinis ugdymas

Mokymo kalba - lietuvių

Mokymo forma – dieninė

Vaikai ir jų poreikiai

Įstaigoje ugdomi ugdytiniai nuo 1,5 iki 6 metų. Veikia tokios grupės: lopšelio 1,5–3 metų vaikams, darželio 3–4 metų ir 5–6 metų vaikams. Grupės komplektuojamos pagal vaikų amžių. Vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo turinys pritaikomas teikiant logopedo, specialiojo pedagogo, socialinio pedagogo, psichologo pagalbą. Mokykloje sudarytos lygios galimybės ugdytis įvairių socialinių sluoksnių vaikams.

Ikimokyklinuko gyvenime daug žaidimo, įdomios veiklos, įvykių ir nuotykių, kurių iniciatoriumi bei lyderiu yra bet kuris darželio bendruomenės narys. Vyrauja darna, humaniški santykiai, tolerancija ir geranoriškumas. Skatinama ugdytinių saviraiška, aktyvus dalyvavimas ugdymo(si) proceso organizavime, įvairiose veiklose ir teminiuose renginiuose, kurių metu lavinami ugdytinių mąstymo, kūrybiškumo, lyderystės ir kiti gebėjimai, elgesio, bendravimo būdas. Ugdytiniai jaučiasi psichologiškai saugūs, priimti, jų nuomonė ir idėjos yra išklausomos ir gerbiamos. Taip pat jaučiamas ryškus bendruomeniškumas, vienybė, talkinimas kitiems, įsipareigojimas draugams. Tarpusavio santykiai grindžiami humaniškais geranoriškumo, pagarbos, pasitikėjimo, solidarumo, lygiateisiškumo principais. Stiprūs ryšiai tarp vaikų tėvų ir mokytojų, užtikrinantys ugdymo tikslų įgyvendinimą. Individualus dabartinių vaikų poreikis- mokėti naudotis technologinėmis priemonėmis, domina kompiuteriai, planšetiniai žaidimai, kuo įvairesnių IKT panaudojimas.

Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas

Ikimokyklinio ugdymo grupėse dirba 10 mokytojų, iš jų 4 auklėtojos ir priešmokyklinio ugdymo pedagogės, logopedė, specialioji pedagogė, socialinė pedagogė, muzikos pedagogė, meninio ugdymo pedagogė, choreografijos pedagogė, neformaliojo švietimo (kūno kultūros) treneris. Visi mokytojai turi pedagogo kvalifikaciją. Auklėtojo metodininko kvalifikaciją įsigijusios 2 auklėtojos, vyresniojo auklėtojo taip pat dvi auklėtojos. Auklėtojos nuolat tobulinasi seminaruose, naujas idėjas taiko savo darbe, kelia kvalifikacines kategorijas. Laikomasi šių nuostatų: pozityvumo (savivertė, tikėjimas, pasitikėjimas ir rūpinimasis ugdytiniais, darbo motyvacija- domėjimasis savo dalyku ir darbu darželyje), profesionalumo (dalyko išmanymas, profesijai būtinų kompetencijų turėjimas ir išmintis), asmeninio tobulėjimo (savistaba, mokymasis, atvirumas naujoms patirtims).

Įstaigos savitumas

Kauno Vaišvydavos pagrindinės mokykla įsikūrusi išskirtinai gražioje ir jaukioje gamtiniu – geografiniu požiūriu, Kauno marių regioninio parko aplinkoje. Efektyviai išnaudojant įstaigos aplinką kokybiškai stiprinamos ir aktyvinamos veiklos kryptys: sveikatos saugojimo ir saugios gyvenamosios, ekologinė- gamtos ir aplinkos supratimo ir saugojimo, pažintinė- tiriamoji; išskirtinės įstaigos tradicijos, kultūriniai renginiai: sveikatingumo dienos, aplinkos švaros dienos, gyvūnijos ir gamtos globos akcijos, netradiciniai dailės, muzikiniai, kūno kultūros bei logopediniai užsiėmimai miške. Grupių įvairovė: grupės sudaromos vieno vaikų amžiaus. Atskiros, erdvios, praturtintos priemonėmis ir įranga ugdymo (si) patalpos, atitinkančios higienos normas sporto, miegamųjų ir žaidimų patalpos.

Tėvų ir vietos bendruomenės poreikiai

Ugdant vaiką, prioritetas tenka šeimai. Vaikų darželis tik papildo ugdymą šeimoje. Didelė dalis vaikų yra iš darnių, pilnų šeimų. Šeimos dirbančios, turinčios socialines garantijas, bei aktyviai puoselėjančios tautos, šeimos, bendruomenės tradicijas, vertybes, kultūrą. Tėvai nelabai aktyvūs formaliuose įstaigos pasitarimuose, aktyvesni formaliuose grupės renginiuose ir labai aktyvūs neformaliuose grupės renginiuose. Jų poreikis, kad įstaigoje kuo dažniau būtų rengiami neformalūs grupės bei įstaigos renginiai. Tėvai pritaria įstaigos iniciatyvai nuolat lankytis miesto teatrų spektakliuose, muziejuose, išvykose, kviesti atlikėjus į lopšelių-darželių. Atlikus tėvų apklausą, galima teigti, jog tėvams visuomet itin aktualus ir svarbus vaikų sveikatos ir saugumo klausimas. Tėvų poreikis, kad vaikas būtų mylimas, kuo lengviau adaptuotųsi, kuo daugiau judėtų, grūdintųsi, mažiau sirgtų, būtų saugus tiek psichologiškai, tiek fiziškai. Tėvai nėra labai suinteresuoti plačiu IKT panaudojimu ugdymo(si) procese, manydami, kad tai kenkia vaikų sveikatai, gerai savijautai. Taip pat tėvai nori, kad vaikai kokybiškai ugdytųsi. Jų manymu tinkamiausi ugdymo metodai- aktyvieji, kai vaikas ugdomas per praktiką, projektus, tinkamai parengtą aplinką.

Įstaigos programos ir strateginių dokumentų, atskleidžiančių šiuolaikinį požiūrį į vaiką ir į jo ugdymą, sąsajos.

Rengiant ikimokyklinio ugdymo programą, atsižvelgta į įstaigos bendruomenei svarbias strateginių dokumentų nuostatas, bei į ugdymo perspektyvą orientuotus teiginius. Pagrindiniai dokumentai, kuriais vadovautasi rengiant ikimokyklinę programą- Geros mokyklos koncepcija (patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-1308); „Ikimokyklinio ugdymo turinio programų rengimo metodinės rekomendacijos“ (ŠMM Švietimo aprūpinimo centras, 2015 m.) bei „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“ (ŠMM Švietimo aprūpinimo centras, 2014 m.).

Geros mokyklos koncepcijos „I skyrius. Bendrosios nuostatos“ 3.3 punktas teigia, kad „Aplinka kinta taip sparčiai, kad kuriant geros mokyklos modelį, tenka atsižvelgti ne tik į tai, kas laikyta gera mokykla praeityje atliktuose tyrimuose, bet ir į moderniausias mokymosi tendencijas-informacinius, žinių, besimokančios, tinklinės, virtualios ar išminties visuomenės poreikius. Svarbu suvokti, koks bus mokymasis ateityje. Akivaizdi tendencija- nuo švietimo visiems pereinama prie švietimo kiekvienam, t.y. personalizuoto, suasmeninto ugdymo (si) ir mokimo(si) pripažįstant, kad žmonių patirtys, poreikiai, siekai skiriasi ir mokomasi skirtingais tempais ir būdais. Keičiasi ugdymo organizavimas mokyklos-mažiau paisoma tam tikram amžiaus tarpsniui numatytų pasiekimų normų (standartų), lanksčiau grupuojama, individualizuojama. Mokomasi visą gyvenimą ir

lankstesni bei imlesni naujovėms mokinai neretai tampa savo mokytojų mokytojais. Mažėja privalomų „tinkamo mokymo“ receptų, nes vis daugiau žinoma apie jų įvairovę“.

Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos (rektifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. T-983) 29 straipsnyje teigiama, kad, Valstybės dalyvės susitaria, kad vaiko lavinimo tikslai turi būti: visapusiškai ugdyti vaiko asmenybę, talentą ir protinius bei fizinius sugebėjimus: ugdyti vaiko pagarbą tėvams, savo kultūriniam identitetui, kalbai, vertybėms, šalies kurioje vaikas gyvena, ugdyti pagarbą gamtai.“ Dokumente pabrėžiama šeimos, tautos, bendruomenės svarba bei stiprus žmogaus gyvenimo kokybės ryšys su gamta. Atsižvelgiant į šią nuostatą įstaigoje numatoma: taikyti ugdymo būdus, stiprinančius įstaigos ir namų sąveiką; išplėtoti vaiko ekologinį supratingumą, gamtosaugos patirtį; išryškinti gamtinės, socialinės ir kultūrinės aplinkos įtaką vaiko ugdymui(si); plėtoti bendravimą ir partnerystę su šeima, gimine, bendruomene; ugdymo procese akcentuoti etninę grupę, giminę, gamtą, kalbą, kultūrą.

Vadovaujantis Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. IX-1569, bendrosiose nuostatose pagrindiniais vaiko gerovę nusakančiomis sąvokomis, jog gerovė-„organizuota socialinių paslaugų ir institucijų sistema, sukurta padėti individams ir grupėms pasiekti patenkinamus gyvenimo, sveikatos ir asmeninių bei socialinių ryšių standartus, kurie leistų jiems išplėtoti visus gebėjimus ir pagerintų jų gyvenimo kokybę, atsižvelgiant į jų šeimų ir bendruomenės poreikius“. Atsižvelgiant į šias nuostatas, tuomet, kai įstaigos ugdytiniais reikia pagalbos įveikiant spec. poreikių, psichologines, socialines, pažinimo ir kt. problemas, įstaigos VGK ir kiti darbuotojai savo veiklą grindžia pagrindiniais principais: individualizavimo, vaiko interesų ir gerovės pirmumo, nediskriminavimo, konfidencialumo, nešališkumo, kolegialumo.

Regiono savitumas

Vaišvydava – Kauno priemiestis, turintis gražią istoriją. Poilsinis-kultūrinis rajonas (nuostabi geografija) – Kauno marios, Kauno marių regioninis parkas, Girionių parkas, Kadagių slėnis, Žiegdrių atodangos, Pakalniškių ekologinis takas. Rajonas, turintis puikius socialinius partnerius: Kauno marių regioninio parko direkcija, Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos kolegija, mokykloje įsikūręs bendruomenės centras, biblioteka, mikrorajone veikianti poliklinika, dveji slaugos namai. Puoselėjantis savitas regiono tradicijas bei kultūrą: Joninės, Kalėdos, Šeimų šventės, Užgavėnės, Vėlinės, aplinkos tvarkymo akcijos. Turtinga ir tikrai efektyvi socialinė- kultūrinė aplinka sudaro puikias sąlygas netradicinei, įvairiapusiškai vaikų veiklai.

Filosofinė kryptis ir pedagoginė teorija, atspindinti lopšelio- darželio grupių vaikų ugdymo ypatumus

Mūsų darželis programos šiuolaikiškumą garantuoja siekdamas naujosios filosofijos bei konstruktyvinės filosofijos idėjas.

Naujoji filosofija teigia, kad vaikas- šeimos narys, neatskiriamas nuo jos ekonominio, socialinio, kultūrinio gyvenimo; Vaikas- individas, turintis pilietines teises visuomenėje ir valstybėje; Vaikas- asmuo. Jo orumas, gyvenimo asmeniškumas yra gerbtini, jis kultūros dalyvis ir kūrėjas; Vaikai yra socialinė grupė, turinti socialinių progų lygių galimybių visuomenėje. Konstruktyvistinė filosofija teigia, kad programa orientuota į vaiką, vaikas dalyvauja jos kūrimo ir pertvarkyme; Ugdymas netiesioginis, vedantis vaiką į savarankišką, kritišką informacijos priėmimą; ugdymo pagrindas- pedagogo idėjos ir vaiko savarankiška, kūrybiška jų pertvarka. Ugdymo metodai- bendradarbiavimas, paskatinimas, palankumas, pagalba. Skatinama veikla eksperimentuojant, bandant, atrandant savo išvadas; vaiko aktyvumas - dažniau inspiruotas, kartais organizuotas ir savaiminis; Ugdymo erdvė- griežtai neapibrėžta. Pasirinktą filosofinę kryptį atspindi dvi pagrindinės kognityvinė ir ekologinė ugdymo teorijos. Kognityvinė (aktyvaus ugdymo teorija J.Piaget) nurodo, kad vaikas yra ugdymo proceso subjektas ir savo patirtį kaupia veikdamas, bandydamas, bendraudamas. Ugdytinis spontaniškai aktyvus, nori įgyti naujų žinių, suprasti pats save, aplinką. Ši teorija akcentuoja amžiaus tarpsnių svarbą vaiko vystymuisi. Mokytojas užtikrina vaiko sąveiką su įvairiais žmonėmis, leidžia pačiam atrasti ir spręsti problemas, padeda naują susieti su žinomu. Keliant ugdymo motyvaciją vaiko raidą plačiau bandome susieti ir su socialinės-kultūrinės, gamtinės aplinkos veiksniais. Tokį ugdymą atspindi U. Bronhenbrenerio ekologinė raidos teorija. Žmogaus, įgimtas paveldas ir aplinka formuoja ne tiesiogiai, o per tarpininką-kultūrą. Vaiko vystymąsi nagrinėja per tam tikros visuomenės, konkrečios šeimos prizmę.

Perspektyva

Ikimokyklinio ugdymo programos kokybė bus vertinama atliekant pedagoginės priežiūros procesą, įstaigos įsivertinimą bei vertinant vaikų ugdymosi pasiekimus. Programa bus tobulinama (atnaujinama) orientuojantis į vaikų ugdymo (si) galimybių, poreikių, organizacijos ar kt. pokyčius.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIP

Kiekvienas darbuotojas siekia parodyti ypatingą dėmesį ir pagarbą, patenkinti lūkesčius visų darželio klientų: vaikų, tėvų, kitų įstaigų pedagogų. Mūsų credo - teikti aukščiausios kokybės ugdymo paslaugas. Puoselėjame vaikystę kaip savaiminę vertybę. Vaikai yra tikrieji darželio šeiminkai, kartu su savo tėvais, auklėtojais, auklėtojų padėjėjais, kitais bendruomenės nariais,

kuria aplinką, kurioje skatinamas pažinimo ir atradimo džiaugsmas. Ikimokyklinės grupės atviros visiems: esame nusiteikę integruoti negalę turinčius vaikus. Programos įgyvendinimas remsis bendraisiais švietimo principais.

- *Humaniškumo* - pripažįstama teisė būti kitokiam, vaikas gerbiamas, kaip asmenybė, turinti ryškių prigimtinių bruožų, kuriuos reikia padėti ugdyti. Ugdymas vyksta ramioje, saugioje aplinkoje, kurioje vaikas turi galimybių kurti šiuolaikinę savo ir visuomenės tapatybę.

- *Tautiškumo* – gairinti ir puoselėti tradicines vertybes; ugdyti savo krašto kultūra besidomintį, jaučiantį ryšį su tėviškės gamta vaiką.

- *Diferencijavimo* – ugdymo procesą grįsti individualių vaiko fizinių, psichinių galių, socialinių ypatybių pažinimu, procesą organizuoti, atsižvelgiant į konkretaus vaiko ugdymo (si) poreikius.

- *Demokratiškumo* - sudaroma galimybė kritiškai mąstyti, rinktis, sau įdomią veiklą, elgtis savarankiškai, tačiau susitariama dėl kai kurių taisyklių.

- *Atsinaujinimo* – sparčiai kintant aplinkai, priimant gausios informacijos iššūkius, ugdomas gebėjimas nebijoti pokyčių ir mokėti juos įtakoti, rinktis, neprarasti noro mokytis visą gyvenimą.

Greta bendrųjų išskirtume ir kitus principus, kuriais grindžiame ikimokyklinuko ugdymą.

- *Integralumo* – siekti ugdymo visybiškumo, ugdymo tikslų, uždavinių, turinio, metodų dermės, intensyviau įterpiant etninės kultūros idėjas į visuminį – kompleksinį ugdymą; ieškoti ugdymo turinio sąsajų su socialinio-kultūrinio gyvenimo kontekstu.

- *Interpretavimo* - įtraukti vaikus į aktyvią veiklą, skatinančią interpretuoti, kurti, analizuoti ir vertinti save, leidžiančią žvelgti į pasaulį „savo akimis“.

- *Bendradarbiavimo* – dalintis, keistis patirtimi, bendrauti ir bendradarbiauti visuose lygmenyse - su kitomis institucijomis, šeimomis bei jų nariais, įstaigos bendruomene.

- *Palaipsniškumo* – aktyvinti vaiko kūrybines galias, skatinti jį labiau pasitikėti savo jėgomis bei įgyti patirties tyrinėjimo srityje, einant nuo paprasto prie sudėtingesnio, nuo žinomo prie nežinomo, nuo artimo prie tolimo.

- *Prieinamumo* – sudaryti sąlygas ugdytis socialinės atskirties, specialiųjų poreikių, gabiems vaikams.

III. TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Mokykla įsipareigoja kartu su šeima sudaryti kiekvienam vaikui ypatingą ugdymosi aplinką, plėtojančią jo unikalius gebėjimus ir kompetencijas taip, kad pasiekęs mokyklinę brandą, jis galėtų sėkmingai tobulėti toliau, ugdydamas visą gyvenimą trunkančio mokymosi nuostatą, taptų kūrybinga, veiklia asmenybe, gebančia gyventi ir veikti dorai.

Tikslas – atsižvelgiant į vaiko prigimtines galias, jo individualią patirtį, vadovaujantis raidos dėsniniais, padėti vaikui išsiugdyti savarankiškumo, sveikos gyvensenos pozityvaus bendravimo su suaugusiais ir vaikais, kūrybiškumo, aplinkos ir savo šalies pažinimo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Uždaviniai:

1. Paruošti aplinką įvairių poreikių ir gebėjimų vaikams;
2. Veikiant kartu su šeima, individualizuoti ugdymą;
3. Individualias specialiųjų poreikių vaikų programas papildyti įvairiomis specialiojo ugdymo formomis, rekomenduotomis atitinkamos srities specialisto.
4. Ugdyti pasitikėjimą savimi, savarankiškumą ir iniciatyvumą..
5. Išmokyti derinti savo ir kitų vaikų interesus, bendraujant ir bendradarbiaujant grupėse.

Ikimokyklinio ugdymo tikslų ir uždavinių įgyvendinimo partneriai – tėvai, kurie yra svarbiausi vaiko ugdytojai. Su tėvais tariamasi dėl jų vaikų ugdymo tikslų, rezultatų, turinio, atsižvelgiama į jų lūkesčius bei individualias vaikų galias ir skirtingą ugdymosi patirtį. Pripažįstamos ir gerbiamos šeimos tradicijos ir kultūra.

IV. UGDYMO TURINYS, METODAI, PRIEMONĖS

Įvertinus ikimokyklinio amžiaus vaikų raidos ypatumus, remiantis progresyviojo ugdymo idėjomis, įstaigos mokytojų praktine patirtimi, manome, kad vaikas geriausiai vytyti tada, kai turi galimybę pats rinktis patirties kaupimo būdą, t. y. vietą, žaislus, priemones. Turtinga, nuolat kintanti ir atsinaujinanti aplinka skatina vaiko vystymąsi, jo gebėjimų plėtrą.

Ugdymo turinys programoje modeliuojamas pagal ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi sritis. Programos tikslą ir uždavinius įgyvendinti padės aktyvūs ugdymo(si) metodai: žaidimas, patirtinis mokymasis, vaikų minčių lietus, probleminių situacijų sprendimas, atviri klausimai, knygelės, plaktų, teminių enciklopedijų kūrimas, gamtos stebėjimai, išvykos, ekskursijos, šeimos narių, kitų socialinių partnerių dalyvavimas ugdymo procese. Ugdymo turinio įgyvendinimui bus sukurta saugi ir vaiko raidą stimuliuojanti fizinė ir psichologinė aplinka, atitinkanti vaiko amžių, poreikius, gebėjimus. Ugdymo aplinka bus ugdomoji, saugi, estetiška, suteikianti vaikui saugumo jausmą, žaismingą, kviečianti būti. Tinkamai parinktos priemonės: žaislai ir įvairūs stalo,

konstruktoriai žaidimai, vaizdo ir garso medžiaga, sportinis inventorių, grožinė literatūra, muzikos instrumentai, meninės raiškos priemonės, pozityvi vaiko ir suaugusiojo sąveika .

Ugdymo turinys, atsižvelgiant į ugdytinių amžių, detalizuojamas kiekvienos grupės ugdymo planuose. Lentelėje pateikiami siekiami rezultatai, įgyvendinus ikimokyklinio ugdymo programą.

Ugdymo(si) sritis	Vertybinė nuostata	Esminis gebėjimas	Laukiami rezultatai
1. Kasdienio gyvenimo įgūdžiai	Noriai ugdosi sveikam kasdieniam gyvenimui reikalingus įgūdžius.	Tvarkingai valgo, savarankiskai atlieka savitvarkos veiksmus, apsirengia ir nusirengia, naudojami tualetu, prausiasi, šukuojasi. Saugo savo sveikatą ir saugiai elgiasi aplinkoje.	Susiformuos vaiko asmeniniai valgymo ir mitybos įgūdžiai, įgis kūno švaros ir aplinkos tvarkos palaikymo įgūdžius, formuosis saugaus elgesio įgūdžiai, taisyklinga kūno laikysena.
2. Fizinis aktyvumas	Noriai, džiaugsmingai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus.	Eina, bėga, šliaužia, ropoja, lipa, šokinėja koordinuotai, išlaikydamas pusiausvyrą, spontaniškai ir tikslingai atlieka veiksmus, kuriems būtina akių – rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika.	Patenkins fizinio aktyvumo poreikį, ugdys stambiosios ir smulkiosios motorikos įgūdžius, akių-rankų koordinaciją, gebės naudotis piešimo, rašymo priemonėmis, kirpti žirkėmis.
3. Emocijų suvokimas ir raiška	Domisi savo ir kitų emocijomis ar jausmais.	Atpažįsta bei įvardija savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais	Suvoks, pavadins, gebės išreikšti savo jausmus, atpažins kitų žmonių jausmus, tinkamai į juos reaguos, apibūdins.

		būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus (užjaučia, padeda).	
4. Savireguliacija ir savikontrolė	Nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir kaitą.	Laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai, taikiai, bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus (suvaldo pyktį, neskaudina kito), įsiau drinęs geba nusiraminti.	Gebės nusiraminti, atsipalaiduoti, kontroliuos jausmus, tinkamai juos reikš, gebės laikytis susitarimų, taisyklių.
5. Savivoka ir savigarba	Save vertina teigiamai.	Supranta savo asmens tapatumą (aš esu, buvau, būsiu) pasako mergaitė / berniukas, priskiria save savo šeimai, grupei, bendruomenei, pasitiki savimi ir savo gebėjimais, palankiai kalba apie save, tikisi, kad kitiems jis patinka, supranta, gina savo teises būti ir žaisti kartu su kitais.	Pozityviai save vertins, sustiprės asmeninio, tapatumo jausmas, bendrumo su šeima, grupe, tautinio tapatumo jausmas. Ugdysis savivokos savigarbos pradmenis.
6. Santykiai su suaugusiais	Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais.	Pasitiki pedagogais, juos gerbia, ramiai jaučiasi kasdieninėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai reiškia jiems	Gebės atsiskirti nuo tėvų ir pasitikės pedagogais, gerbs vieni kitus, mokės palaikyti panteriškus santykius, žinos kaip

		savo nuomone, tariasi, derasi, žino, kaip reikia elgtis su nepažįstamais suaugusiais.	saugiai elgtis su nepažįstamais suaugusiais.
7. Santykiai su bendraamžiais	Nori pažinti bei suprasti save ir aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja.	Supranta kas yra gerai, kas yra blogai, draugauja bent su vienu vaiku, palankiai bendrauja su visais (supranta kitų norus, dalinasi žaislais, tariasi, užjaučia, padeda), suaugusiojo padedamas supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.	Mokės užmegzti artimus, geranoriškus ryšius su bendraamžiais, gebės bendrauti ir bendradarbiauti, spręsti tarpusavio santykius, nesutarimus, gebės palaikyti artimesnius asmeninius santykius su vienu ar keliais vaikais.
8. Sakytinė kalba	Nusiteikęs išklaudyti kitą ir išreikšti save bei savo patirtį kalba.	Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, kalba su suaugusiais ir vaikais, natūraliai, laisvai išreikšdami savo išgyvenimus, patirtį, mintis, intuityviai junta kalbos grožį.	Gebės klausyti aplinkinių kalbėjimo, skaitymo, atpažins ir supras kalbėjimą, natūraliai kalbės su vaikais ir suaugusiais apie savo patirtį, išgyvenimus, supančią aplinką, jos objektus, įvykius. Kalbėdamas gebės laikytis perprastų kalbos taisyklių. Gebės tautosakos ir grožinės literatūros kūrinėlius deklamuoti, sekti, pasakoti.

9. Rašytinė kalba	Domisi rašytiniais ženklais, simboliais, skaitomu tekstu.	Atpažįsta ir rašinėja raides, žodžius bei kitokius simbolius, pradeda skaitinėti.	Domėsis skaitymu, raidėmis, žodžiais, įvairiais simboliais ir jų reikšmėmis. Gebės perskaityti trumpus žodžius. Įgys rašymo pradmenis, braižys, pieš įvairius simbolius.
10. Aplinkos pažinimas	Nori pažinti bei suprasti save ir aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors naują.	Įvardija ir bando paaiškinti socialinius bei gamtos reiškinius, apibūdinti save, savo gyvenamą vietą, šeimą, kaimynus, gyvosios ir negyvosios gamtos objektus, domisi technika ir noriai mokosi ja naudotis.	Domėsis socialine, kultūrine, gamtine aplinka, norės ją tyrinėti ir pažinti. Įgis pagarbos gamtai ir gyvybei, žmonių sukurtai aplinkai, tolerancijos įvairių kultūrų, lyties socialinių ir amžiaus grupių žmonėms. Gebės mąstyti ir samprotauti, remiantis informacija, spręsti problemas, nusakyti pasaulį kalba, vaizdais, simboliais ir kitomis priemonėmis. Įgis žinių apie aplinką, jos raidą, aplinkos pažinimo būdu, savo šeimos, savęs, kaip bendruomenės nario, suvokimo, savo teisių bei pareigų. Žinos aplinkos

			pažinimo būdus bei gebės juos pritaikyti.
11. Skaičiavimas ir matavimas	Nusiteikęs pasaulį pažinti skaičiuodamas ir matuodamas.	Geba skaičiuoti daiktus, palyginti daiktų grupes pagal kiekį, vartoti skaitmenis, apibūdinti daikto vieta eilėje, sudaryti sekas. Geba grupuoti daiktus pagal spalvą, formą, dydį. Jaučia dydžių skirtumus, daikto vietą ir padėtį erdvėje. Supranta ir vartoja žodžius, kuriais apibūdinamas atstumas, ilgis, masė, tūris, laikas. Pradedą suvokti laiko tėkmę ir trukmę.	Gebės vartoti skaičius ir matematinius simbolius daiktų kiekiui žymėti, daiktų grupėms palyginti. Supras daikto vietą eilėje, pastebės dėsningumus, sudarys įvairias sekas. Gebės grupuoti, klasifikuoti daiktus pagal formą, dydį, spalvą. Suvoks daikto vietą ir padėtį erdvėje, orientuosiu laike.
12. Meninė raiška	Jaučia meninės raiškos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje.	Spontaniškai ir savitai reiškia įspūdžius, išgyvenimus, mintis, patirtas emocijas muzikuodamas, šokdamas, vaidindamas vizualinėje kūryboje.	Gebės emocijas, patirtį, mintis, įspūdžius išreikšti meninėmis priemonėmis ir būdais. Eksperimentuos ir tyrinės meninės raiškos priemones, kurs ir improvizuos.

13. Estetinis suvokimas	Domisi, gėrissi, grožisi aplinka, meniniais kūriniais, menine veikla.	Pastebi ir žavisi aplinkos grožiu, meno kūriniais, džiaugiasi savo ir kitų kūryba, jaučia suvokia, apibūdina kai kuriuos muzikos, šokio, vaidybos, vizualaus meno estetikos ypatumus, reiškia savo estetinius potyrius, dalijasi išgyvenimais, įspūdžiais.	Gebės nusiteikti grožio, meninės kūrybos potyriams bei džiaugsmui. Pajus aplinkos, žmonių santykių, meno, savo ir kitų kūrybos grožį. Domėsis meno raiškos priemonėmis, dalinsis jutiminių ir emocinių išgyvenimų prisiminimais su kitais.
14. Iniciatyvumas ir atkaklumas	Didžiuojasi savimi ir didėjančiais savo gebėjimais.	Savo iniciatyva pagal pomėgius pasirenka veiklą, ilgam įsitraukia ir ją plėtoja, geba pratęsti veiklą po tam tikro laiko tarpo, kreipiasi į suaugusįjį pagalbos, kai pats nepajėgia susidoroti su iškilusiais sunkumais.	Gebės pats susirasti veiklą ir ją turiningai plėtoti. Gebės įsitraukti į suaugusiojo pasiūlytą ugdymąsi skatinančią veiklą, susikoncentruoti ir išradingai ją plėtoti, susidoros su kliūtimis, siekiant sumanymų realizavimo.
15. Tyrinėjimas	Smalsus, domisi viskuo kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando, samprotauja.	Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, bandymą, klausinėjimą), mąsto ir samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.	Domėsis supančia aplinka, tyrinės pasinaudojant įvairiais pojūčiais, aptars atrastus, sužinotus dalykus.

16. Problemų sprendimas	Nusiteikęs ieškoti išeičių kasdieniniams iššūkiams bei sunkumams įveikti	Atpažįsta ką nors veikiant kilusius iššūkius bei sunkumus, dažniausiai supranta, kodėl jie kilo, suvokia savo ir kitų ketinimus, ieško tinkamų sprendimų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas. Mokysis įveikti nesėkmes. aiškindamasis, bendradarbiaudamas, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes.	Gebės atpažinti, įžvelgti problemas, ieškos išeičių, tinkamo sprendimo pasirinkimo bei įgyvendinimo, stebės ir apmąstys pasekmes. Mokysis įveikti nesėkmes.
17. Kūrybiškumas	Jaučia kūrybinės laisvės, spontaniškos improvizacijos bei kūrybos džiaugsmą.	Savitai reiškia savo įspūdžius įvairioje veikloje, ieško nežinomos informacijos, siūlo naujas, netikėtas idėjas ir jas savitai įgyvendina.	Domėsis naujais, nežinomais, sudėtingais dalykais. Gebės įžvelgti problemas, klausinėti, diskutuoti, įsivaizduoti, fantazuoti. Gebės ieškoti atsakymų, netikėtų idėjų kurti variantus, savaip pertvarkyti. Įgis drąsos veikti, daryti savaip.
18. Mokėjimas mokytis	Noriai mokosi džiaugiasi tuo, ką išmoko	Mokosi žaisdamas, stebėdamas kitus vaikus ir suaugusius, klausinėdamas, ieškodamas	Gebės numatyti ko nori išmokti, aktyviai Mokysis, gebės apmąstyti ko išmoko.

		informacijos, išbandydamas, spręsdamas problemas, kurdamas įvaldo kai kuriuos mokymosi būdus, pradeda suprasti mokymosi procesą.	
--	--	---	--

V. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Auklėtojos nuolat stebi ir fiksuoja visų vaikų veiklą ir elgesį. Vaikų pažanga ir pasiekimai vertinami pagal Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašą (2014).

Vaikai įvertinami du kartus metuose (rudenį ir pavasarį). Įvertinimui naudojamos grafinės lentelės, apimančios aštuoniolika pasiekimų sričių.

Sukaupta vaiko pažangos vertinimo medžiaga kaupiama Vaiko aplanke. Jame gali būti:

- Vaikų darbėlių pavyzdžiai;
- Nuotraukos;
- Vaiko stebėjimų aprašai;
- Vaiko mintys;
- Interviu su vaiku;
- Specialistų komentarai;
- Tėvų pastebėjimai.

Specialiųjų poreikių vaikų pažangos vertinime taikomas tarpinis vertinimas. Matydamos, kad vaikas išlavino tam tikrą įgūdį, auklėtojos atitinkamai vertinami ne tik lentelėse, bet ir kaupiama Vaiko dienoraštyje, kurį rengiant auklėtojoms talkina tėvai. Dienoraščiuose aprašomas vaikų elgesys lopšelyje, bendravimas su bendraamžiais. Jie pildomi priklausomai nuo situacijos-adaptaciniu laikotarpiu dažniau, vėliau - kartą per savaitę, arba kartą per dvi savaites.

Įgyvendinus programą, vaikai įgis naujų asmeninių ir socialinių kompetencijų: mokės pasirinkti veiklas, patys siūlys idėjas, pasitikės savimi ir savo jėgomis, mokės bendrauti ir bendradarbiauti tarpusavyje ir su suaugusiais. Jie gebės būti:

- Mąstytojais, gebės apgalvoti savo veiksmus ir susies įgytas žinias su naujomis;
- Sprendimų ieškotojais, kuris įvairius būdus kliūtims įveikti, o į sunkumus žvelgs kaip į galimybę padaryti atradimą;

- Užrašytojais, ugdysis įgūdžius ir ieškos priemonių pasidalinti savo stebėjimais bei mintimis;
- Klausytojais, išmoks sutelkti dėmesį ir būti aktyviais, jautriais klausytojais;
- Pranešėjais, įvairiai formuluos ir reikš savo mintis ir nuomones;
- Organizatoriais, patys planuos išmokimą ir bus atsakingi už savo sprendimus;
- Bendradarbiais, išmoks bendradarbiauti ir ims paisyti kitų nuomonės;
- Draugais, išmoks pasitikėti bei rūpintis kitais ir patirs, kad ir jiems patiems to reikia.

Žaisdami ir gyvendami „čia ir dabar“ vaikai pasiruoš kitam socializacijos lygiui. Vaikų pažangos vertinimo medžiaga bus panaudojama kaip informacija tėvams, ugdymo proceso planavimui, individualizavimui, pedagogo kompetencijų tobulinimui, ugdymo proceso planavimui, individualizavimui, pedagogo kompetencijų tobulinimui, ugdymo programos kokybės gerinimui.

VI. NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI

1. Ankstyvojo ugdymo vadovas. Tėvams globėjams, pedagogams.-V.,2001.
2. Caughlin P.A. Į vaiką orientuotų grupių kūrimas.-V.,1997.
3. Daniels Elen R., Statford K. Atvirų grupių kūrimas.-V.,1997.
4. Gage N.J., Berliner D.C. Pedagoginė psichologija.-V.1994.
5. Grincevičienė N. Vaikystės žaidimai.- K., 2002.
6. Ikimokyklinio ugdymo gairės. Programa pedagogams ir tėvams.-V., 1993.
7. Ikimokyklinio ugdymo įstaigą reglamentuojantys teisės aktai.-V., 2001.
8. Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodika.-V., 2005.
9. Kompleksinis ugdymas ikimokyklinėje įstaigoje.- K., 1991.
10. Lietuvos švietimo koncepcija.- V., 1992.
11. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas 2003 m. birželio 17 d. IX-1630.
12. Sterfeldt E., Mathiasen Ch. R. Pedagogika ir demokratija.- V., 1999.
13. Szanton E. S. Į vaiką orientuotas ugdymas nuo gimimo iki trejų metų.- V. 2001.
14. Rajeckas V. Švietimas: raida, dabartis. –V., 2001.
15. Vaikų teisių konvencija, Lietuvos nacionalinis UNICEF komitetas, 2000.
16. Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programa, 2006.
17. Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programa, 2007.
18. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas, 2014.
19. Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos, 2015.
20. Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcija, Žin., 2003 m. Nr.52-2316.